

În ce context începe anul școlar 2025 – 2026? Abandon școlar, costuri ascunse ale educației și discrepanțe între urban și rural: date relevante și semnal de alarmă

- *Comparativ cu anul 2021, costul mediu anual suportat de părinți pentru educația copiilor a crescut cu aproximativ 3.100 de lei, până la 9.818 de lei anual;*
- *La evaluarea națională de anul acesta s-au înregistrat diferențe foarte mari între absolvenții de gimnaziu din mediul urban (a căror rată de insucces exprimată ca medii sub 5 este de 9,15%) și colegii lor din mediul rural, cu o rată triplă a mediilor sub 5 (30,09%);*
- *În 2024, peste 400.000 de copii cu vârste între 7 și 17 ani erau în afara sistemului de educație (440.734, reprezentând 18,7% din populația rezidentă de vârsta respectivă);*
- *1 din 10 copii a fost victimă a violenței în primele două luni ale anului școlar trecut - incidența violenței este de două ori mai mare la elevii din ciclul primar față de gimnaziu și de patru ori mai mare comparativ cu adolescenții.*

București, 5 septembrie 2025: Cu un abandon școlar peste media europeană, costuri ascunse ale educației care limitează accesul egal la educație de calitate și un clivaj cronic între copiii din urban și cei din rural, care se vede în rezultatele la examenele naționale, noul an școlar debutează sub semnul tensiunilor și în condițiile unor cheltuieli publice pentru educație care continuă să plaseze țara noastră sub media Uniunii Europene. Organizația Salvați Copiii România prezintă principalele date îngrijorătoare și solicită autorităților decidente să lucreze pentru interesul superior al copilului și pentru restabilirea accesului la educație egală pentru toți copiii vulnerabili.

După o vară care a adus multiple și profunde schimbări în domeniul învățământului preuniversitar, debutul anului școlar 2025-2026 este marcat de numeroase incertitudini și întrebări la care autoritățile nu pot răspunde deocamdată: cum a evoluat numărul elevilor care învață în clase cu predare simultană, câți elevi vor fi nevoiți să facă naveta către școlile unde au fost mutați, cum a evoluat numărul de elevi pe clasă, câte cadre didactice predau materii din afara ariei curriculare sau alte materii decât cele pentru care sunt titulari.

Aceste necunoscute legate de impactul imediat al Legii 141/2025 asupra sistemului de învățământ preuniversitar nu fac decât să se adauge unor provocări preexistente, care marchează profund egalitatea de șanse și chiar accesul copiilor români la o educație de calitate.

1. Neparticiparea la educație și părăsirea timpurie a școlii

La începutul anului calendaristic trecut, peste 400.000 de copii cu vârste între 7 și 17 ani erau în afara sistemului de educație (440.734, reprezentând 18,7% din populația rezidentă de vârsta respectivă)¹, în timp ce cele mai recente date statistice privind abandonul școlar arată că 26.000 de elevi au abandonat școala în anul școlar 2022-2023.

Provocările legate de participarea la educație încep de la nivelul educației timpurii, în condițiile în care, la nivelul UE, România înregistrează cea mai scăzută rată de cuprindere în educație a copiilor cu vârsta între 3 ani și vârsta de începere a învățământului obligatoriu (75,7% față de o medie EU de 94,6%)².

¹ INS, baza de date TEMPO ONLINE, date prelucrate

² Eurostat, [Pupils from age 3 to the starting age of compulsory education at primary level by sex - % of the population of the corresponding age\[educ_uoe_enra21\]](#)

În plus, participarea la educația timpurie este puternic influențată de statutul socioeconomic, în condițiile în care copiii în risc de sărăcie sau excluziune socială reprezintă aproximativ o treime din totalul copiilor cu vârsta educației preșcolare, dar peste jumătate dintre copiii care nu participă deloc la educația preșcolară și doar puțin peste o zecime din copiii care beneficiază de educație preșcolară în regim de program prelungit³.

Datele Eurostat arată că din ce în ce mai mulți copii cu vârsta învățământului gimnazial sunt în afara școlii (de la 12,3% în anul 2021, la 15,86% în anul 2022 și 16,26% în anul 2023)⁴, situația fiind și mai gravă în cazul copiilor cu vârsta învățământului liceal (de la 23,02% în anul 2021, la 25,03% în anul 2022 și 26,89% în anul 2023)⁵.

În ceea ce privește rata de părăsire timpurie a școlii (procentul tinerilor cu vârsta cuprinsă între 18 și 24 de ani care au absolvit cel mult gimnaziul și nu-și continuă educația sau formarea profesională), România înregistrează cea mai proastă situație din ultimii 7 ani⁶, cu un nivel total de 16,8% (față de media UE de 9,4%). Și mai îngrijorător este faptul că acest indicator variază foarte mult în funcție de mediul de locuire. Astfel, dacă în marile orașe, nivelul este de doar 5% (sub media UE de 8,3% pentru acest mediu), în urbanul mic se ajunge la 15,3%, iar în mediul rural la 26,3%. În plus, cei mai mulți dintre acești tineri nu participă pe piața muncii (11,1% neavând un loc de muncă față de 5,7% care muncesc).

În aceste condiții, ponderea tinerilor cu un nivel scăzut de educație trebuie să reprezinte un semnal de alarmă în contextul mai larg al îmbătrânirii populației și scăderii numărului de locuitori de vârstă activă pe piața muncii. Uniunea Europeană⁷ atrage atenția asupra faptului că schimbările demografice reprezintă amenințare la adresa viitorului economic, deoarece o forță de muncă redusă poate genera o scădere a creșterii economice. Pentru contracararea acestor riscuri, pentru continuarea creșterii economice și acoperirea costurilor generate de îmbătrânirea populației, este esențială creșterea participării tinerilor pe piața muncii. Iar educația joacă un rol crucial în acest sens, în condițiile în care nivelul de educație corelează puternic cu participarea tinerilor pe piața muncii: în rândul tinerilor cu vârsta între 25 și 29 de ani, doar 44,1% dintre cei cu nivel scăzut de educație sunt angajați, în comparație cu o pondere de 75,3% dintre cei cu o educație medie și 89,6% dintre cei cu studii superioare (date pentru România, 2024)⁸.

2. Rezultatele participării la educație

Analizând generația de elevi care au susținut Evaluarea Națională în vara acestui an, observăm că aproape o treime (32,73% din promoția 2016-2025) nu au reușit să promoveze acest examen cu succes. Raportându-ne strict la elevii care s-au prezentat la probele de examen, remarcăm diferențe foarte mari între absolvenții de gimnaziu din mediul urban (a căror rată de insucces exprimată ca medii sub 5 este de 9,15%) și colegii lor din mediul rural, cu o rată triplă a mediilor sub 5 (30,09%).

În schimb, pe lângă insuccesul la examenul propriu-zis, promoția 2016-2025 a suferit pierderi semnificative și de-a lungul parcursului educațional:

³ Eurostat, [Children in formal childcare or education by age group, duration and risk of poverty or social exclusion\[ilc_caindform25\]](#) date prelucrate

⁴ Eurostat, [Out-of-school rate in population of lower secondary school age, by sex\[educ_uoe_enra28\]](#)

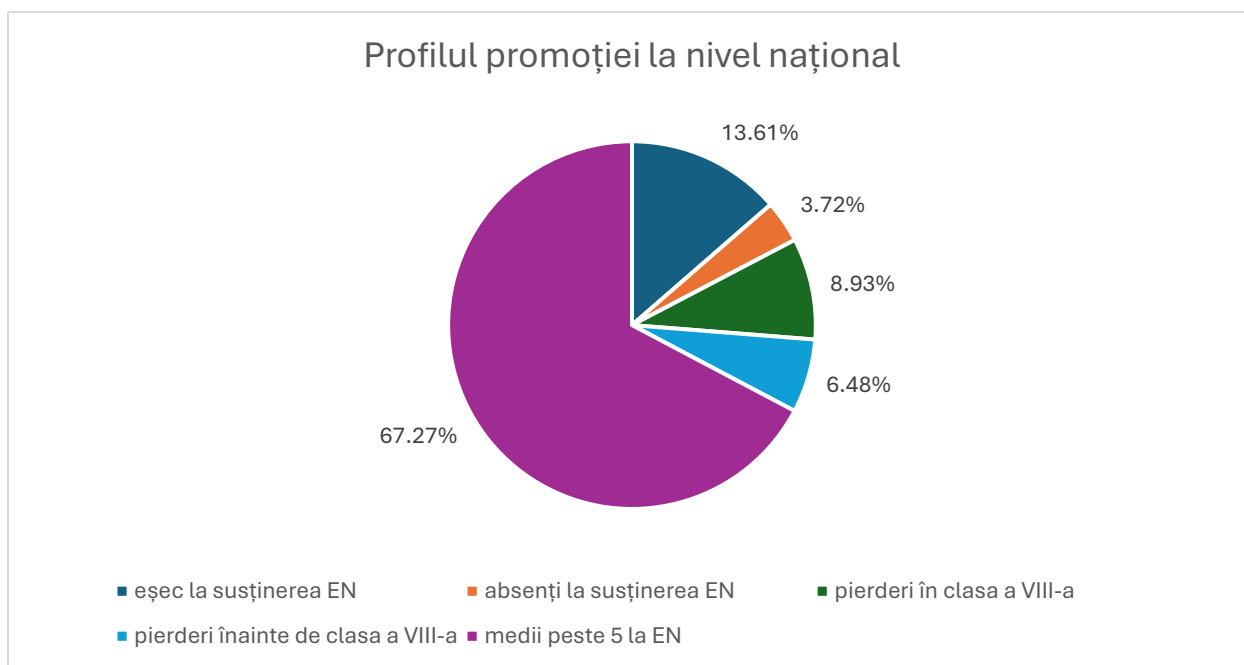
⁵ Eurostat, [Out-of-school rate in population of upper secondary school age, by sex\[educ_uoe_enra29\]](#)

⁶ Eurostat, [Early leavers from education and training by sex and degree of urbanisation\[edat_lfse_30\]](#)

⁷ European Commission, 2025, Investing in Education 2025

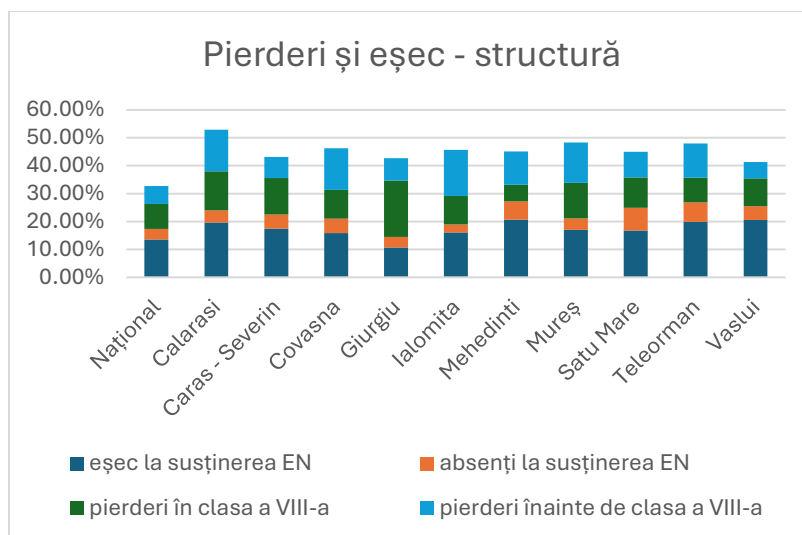
⁸ Eurostat, [Youth employment by sex, age and educational attainment level\[yth_empl_010_custom_17950258\]](#)

- Diferența dintre numărul elevilor care au început clasa pregătitoare în anul 2016 și cei care au început clasa a VIII-a în anul 2024 este de **12.189 (6,48% din generație)**.
- Între numărul elevilor care au început clasa a VIII-a în anul 2024/2025 și numărul elevilor înscriși la Evaluarea Națională 2025 este o diferență de **16.815**, ceea ce reprezintă aproape **9%** (8,93%) din generație. Remarcăm faptul că pierderile pe parcursul clasei a VIII-a sunt mai ridicate decât cele din cei 8 ani școlari anteriori cumulativ, atât la nivel național, cât și în 32 de județe, cele mai mari diferențe înregistrându-se în Giurgiu (diferență de 12,24 puncte procentuale), Cluj (diferență de 9,63 puncte procentuale) și Suceava (diferență de 8,88 puncte procentuale).
- Între numărul elevilor care au fost înscriși la Evaluarea Națională și numărul elevilor care au participat la Evaluarea Națională 2025 este o diferență de **6.994**, ceea ce reprezintă **3,72%** din generație.
- **25.618** dintre elevii care au susținut Evaluarea Națională au obținut medii mai mici de 5, ceea ce reprezintă **13,6% din generație** (sau 16,8% dintre participanții la examen). Subzistă diferențele foarte mari între absolvenții de gimnaziu din mediul urban (a căror rată de insucces exprimată ca medii sub 5 este de 9,15%) și colegii lor din mediul rural, cu o rată triplă a mediilor sub 5 (30,09%).

Analizând ponderea diferitelor momente în total, putem observa că, de regulă, cea mai dificilă etapă este susținerea Evaluării Naționale.

O excepție notabilă este reprezentată de Giurgiu, județ în care procentul elevilor neînscriși la examen este mai mare decât al celor care nu au reușit să promoveze cu media 5.

Toate procentele sunt calculate prin raportare la numărul elevilor care și-au făcut debutul școlar în 2016/2017. Județele ilustrate sunt cele cu cel mai ridicat nivel total de pierderi sau eșec pe promoție.

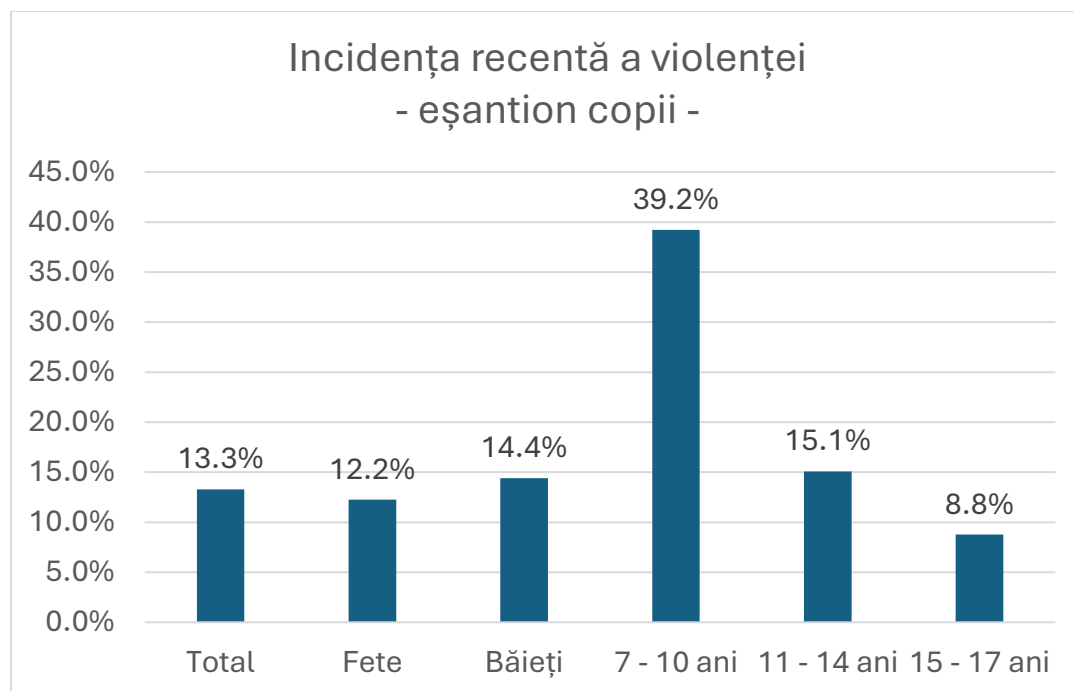
Rezultatele⁹ testării TIMSS 2023, publicate la finalul anului trecut, indică o situație interesantă a performanțelor la matematică ale elevilor români. Astfel, dacă doar 6% din elevii de clasa a IV-a au obținut rezultate sub pragul minim, iar rezultatele a 66% dintre ei îi plasează în primele două niveluri (avansat și ridicat), în cazul elevilor de clasa a VIII-a, ponderea celor care au obținut rezultate sub pragul minim este de 17% și doar 40% au reușit să obțină un scor care să-i plaseze în primele două categorii.

3. Siguranța în mediul școlar

O anchetă¹⁰ realizată de Organizația Salvați Copiii în luna noiembrie a anului trecut și la care au participat 1957 de copii și 4788 de părinți a arătat că 1 din 10 copii a fost victimă a violenței în primele două luni ale anului școlar trecut. Incidența violenței este de două ori mai mare la elevii din ciclul primar față de gimnaziu și de patru ori mai mare comparativ cu adolescenții. Părinții raportează acte de violență asupra propriilor lor copii cu o rată cu 3% mai ridicată, cu un vârf de 22,4% la ciclul primar.

⁹ von Davier, M., Kennedy, A., Reynolds, K., Fishbein, B., Khorramdel, L., Aldrich, C., Bookbinder, A., Bezirhan, U., & Yin, L. (2024). *TIMSS 2023 International Results in Mathematics and Science*. Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center. <https://doi.org/10.6017/lse.tpisc.timss.rs6460>

¹⁰ Organizația Salvați Copiii, noiembrie 2024, https://www.salvaticopiii.ro/sites/ro/files/2024-11/incidenta_violentei_asupra_copilului_noiembrie_2024_-_analiza12.pdf

Unitățile de învățământ sunt principalul loc al incidentelor (73,5%, conform copiilor, 87,7% conform părinților), urmate de parcurile și locurile de joacă (13,3%). În aproximativ 70% din cazuri, agresorul este un alt copil (coleg/prieten), iar în 25% un copil necunoscut. Cadrele didactice sunt rar menționate de copii (3,8%), dar mai frecvent de părinți (8,1%).

Dincolo de incidența foarte ridicată a violenței, răspunsurile copiilor indică și o situație îngrijorătoare a raportării actelor de violență și, implicit, a încrederii în adulții de referință. Astfel, la întrebarea adresată copiilor dacă aceștia au cerut ajutorul sau au povestit unui adult despre ce li s-a întâmplat, o treime au afirmat că nu au povestit niciunui adult despre experiența trăită. Iar atunci când incidentul a fost semnalat unui adult, acesta din urmă a intervenit în sprijinul copilului în aproape 9 din 10 cazuri.

Rezultatele testării PISA 2022¹¹ confirmă o incidență mai mare a bullyingului în rândul elevilor de gimnaziu (32,1%), în comparație cu cei de liceu (23,6%), dar și existența unor diferențe semnificative în funcție de statutul socioeconomic al elevilor (cu o incidență de 28,1% în rândul celor dezavantajați față de 21,4% în rândul celor avantajați), în funcție de profilul unității de învățământ (nivelul fiind de 31,4% în cazul școlilor dezavantajate și 20,3% în cazul celor mai avantajate școli), dar și în funcție de mediul unde aceasta funcționează (cu o incidență care variază de la 31,5% în cazul școlilor din mediul rural, 25,9% în cazul celor din urbanul mic și 22,8% pentru unitățile din marile orașe).

Date din aceeași sursă arată și faptul că, în cazul elevilor români, există o legătură puternică între expunerea la bullying și performanțele la matematică. Astfel, o creștere cu o unitate a indexului de expunere la bullying conduce la o scădere cu 4 puncte a scorului obținut la testarea la matematică (după eliminarea celorlalți principali factori care influențează rezultatele la testare, respectiv profilul socioeconomic al elevului și al școlii).

¹¹ OECD, PISA 2022 Results - Volume II, Annex B1, Life at school and support from home

4. Investițiile în educație și costurile ascunse ale educației

Cele mai recente date privind cheltuielile publice pentru educație continuă să plaseze țara noastră sub media Uniunii Europene, astfel, la nivelul anului 2023, aceste cheltuieli au reprezentat, în România, 3,4% din produsul intern brut (față de o medie UE de 4,7%), respectiv 8,4% din cheltuielile publice (față de o medie UE de 9,6%)¹².

Potrivit unui sondaj Salvați Copiii¹³, finanțarea publică insuficientă a educației se reflectă și în eforturile financiare pe care familiile sunt nevoite să le facă pentru școlarizarea copiilor. Astfel, părinții sunt nevoiți să plătească, în medie, aproape 10.000 de lei anual pentru meditații, after school și materiale didactice, iar comparativ cu anul 2021, costul mediu anual suportat de părinți pentru educația copiilor a crescut cu aproximativ 3.100 de lei, până la 9.818 de lei anual. Cele mai importante creșteri sunt cele legate de meditații, aproximativ 3.700 lei, și after school, aprox. 2.500 lei. Costul mediu total anual crește odată cu vârsta copilului, de la 6.803 în cazul ciclului primar, la 10.781 la gimnaziu și 12.119 la liceu.

În comparație cu rezultatele analizei anterioare, observăm o creștere de 44,33% a costului total mediu acoperit anual de familie pentru școlarizarea fiecărui copil. Această modificare este cu atât mai îngrijorătoare cu cât consultarea anterioară a avut loc la începutul anului 2021, când trecerea la educația online generase o creștere uriașă a cheltuielilor familiilor (în special pentru dispozitive și echipamente periferice).

24% dintre părinții copiilor din ciclul primar menționează costuri legate de After School / Școală după Școală (SDS), cu un cost mediu anual de 6.781 lei (cel mai ridicat dintre toate costurile). Incidența acestui cost este semnificativ mai ridicată în București (15% din total părinți) și cea mai scăzută în mediul rural (3%). În 6 din 10 cazuri (62%), familia este cea care suportă în întregime costurile programului, iar într-un caz din 10 (11%), costurile sunt împărțite între părinți și o altă instituție.

Meditațiile sunt menționate ca un cost asociat educației de 48% dintre părinți. Analizând pe niveluri de educație, observăm niveluri similare pentru gimnaziu și liceu (64% respectiv 66%) și un nivel mult mai redus, dar totuși impresionant, în cazul elevilor din ciclul primar (19%). Deși nu toți respondenții apelează la meditații pentru copiii lor, atunci când apar, meditațiile reprezintă al doilea cost ca nivel mediu, atingând pragul de 6.234 lei. După cum era de așteptat, cei mai mulți dintre respondenții care apelează la meditații pentru copiii lor fac acest pas în vederea pregătirii pentru examenele naționale (58%), următorul motiv fiind recuperarea materiei pe care copilul nu reușește să o parcurgă la clasă (36%) și îmbunătățirea performanțelor deja atinse de copil (32%). Costul meditațiilor este resimțit ca un efort semnificativ, care presupune amânarea unor cheltuieli necesare, de aproximativ 25% dintre respondenții ai căror copii le urmează.

5. Situația în familiile vulnerabile

În primăvara acestui an, Organizația Salvați Copiii a organizat un proces de consultare cu părinții sau reprezentanții legali ai copiilor care beneficiază de sprijinul centrelor de zi ale organizației, cu scopul de a

¹² Eurostat, [General government expenditure by function \(COFOG\)\[gov_10a_exp_custom_16025691\]](#)

¹³ Organizația Salvați Copiii, martie 2025, https://www.salvaticopiii.ro/sites/ro/files/2025-03/costurile_educatiei_martie_2025_salvati_copiii_site.pdf

explora măsura în care dezavantajele de ordin socioeconomic, profesional sau educațional se suprapun și/sau se transmit de la o generație la alta, în cazul familiilor vulnerabile.

Vulnerabilitatea respondenților se manifestă sub multiple aspecte:

- 52% dintre ei se confruntă cu o situație profesională precară (fără ocupație, casnici, în șomaj sau lucrători informal);
- 43% prezintă un nivel redus de educație (fără școală, studii primare sau gimnaziale);
- 42% din participanții la sondaj au indicat răspunsuri care îi plasează în zona sărăciei subiective.

Aproape 3 din 5 respondenți (58%) au indicat că nu pot acoperi cheltuielile legate de participarea copiilor la educație, în absența unui sprijin extern. Observăm însă că această incapacitate de a face față cheltuielilor legate de educație atinge niveluri mult mai ridicate în rândul respondenților care se confruntă cu vulnerabilități specifice. Astfel, 87% din cei aflați în stare de sărăcie subiectivă nu pot acoperi cheltuielile legate de educația copiilor, 70,3% din cei cu nivel educațional scăzut sunt în aceeași situație și 67% din respondenții cu situație ocupațională vulnerabilă se află și în imposibilitatea de a răspunde acestor nevoi.

O situație similară se observă și dacă analizăm capacitatea familiei de a asigura suport educațional direct (ajutor la pregătirea temelor și pentru asimilarea materiei predate la școală).

Astfel, 59% dintre respondenți au indicat că nu pot asigura un astfel de suport fără sprijin din altă sursă, iar proporția celor care se confruntă cu această imposibilitate crește la 81% în cazul respondenților aflați în sărăcie, 71% în cazul celor cu un nivel educațional redus și 63% dintre cei cu o situație vulnerabilă din perspectiva ocupării.

Ceea ce este și mai îngrijorător este faptul că aproape jumătate dintre respondenți (49%) au indicat ambele tipuri de vulnerabilitate (nu pot nici să acopere cheltuielile legate de participarea copiilor la educație și nici nu pot asigura suport educațional direct copiilor lor).

Deși ilustrative doar pentru segmentul familiilor vulnerabile, rezultatele acestei consultări demonstrează, o dată în plus, că vulnerabilitățile socioeconomice se transmit de multe ori de la o generație la alta, iar "veriga" principală prin care aceste dezavantaje se propagă este educația, atât sub aspectul participării, cât și sub aspectul relevanței/calității.

În absența unor eforturi susținute de sprijinire a copiilor din familii vulnerabile, astfel încât aceștia să-și continue sau să-și reia cu succes participarea la educație și să-și atingă potențialul, este foarte probabil să observăm, din nou, cum vulnerabilitatea și dezavantajele familiilor defavorizate vor fi preluate de generația copiilor lor.

Persoană de contact:

Roxana Paraschiv, coordonator Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului, Organizația Salvați Copiii, tel. **0745664674**, email – roxana.paraschiv@salvaticopiii.ro.

Despre Organizația Salvați Copiii

De 35 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copilului din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul copilului. În cele peste trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili, și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente, pentru

asigurarea interesului superior al copilului. Salvați Copiii și-a asumat rolul de supraveghere vigilentă a autorităților publice, în așa fel încât acestea să implementeze politici publice de durată care să corecteze cauzele care duc la vulnerabilizarea copiilor. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg. În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară în prezent programe în 108 țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. Peste 4.150.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.